

9- İnsan zayıftır, belaları çok. Fakirdir, ihtiyacı pek ziyade. Âcizdir, hayat yükü pek ağır.

Dördüncü kâr: İnsan zayıftır, belaları çok. Fakirdir, ihtiyacı pek ziyade. Âcizdir, hayat yükü pek ağır. Eğer Kadîr-i Zülcelal'e dayanıp tevekkül etmezse ve itimat edip teslim olmazsa, vicdanı daim azap içinde kalır. Semeresiz meşakkatler, elemeler, teessüfler onu boğar; ya sarhoş veya canavar eder.

İnsan zayıftır, belaları çok

İnsan, mahiyeti itibarıyla **zayıftır**; belâları ise çoktur. Bir mikrop karşısında yatağa düşer, bir haberle morali çöker, küçücük bir ağrı bütün keyfini alır. Ne sağlığını ne başına gelecekleri tam kontrol edebilir. Fırtınaya yakalanmış ince bir dal gibidir; rüzgâr sert esti mi sarsılır. Zayıflığını inkâr ettikçe kırılır; kabul ettiğinde sığınacak bir kudret arar. İşte belâların çokluğu, bu zayıflığın dünyadaki imtihanıdır.

Fakirdir, ihtiyacı pek ziyade

İnsan **fakirdir**; ihtiyacı pek ziyadedir. Sadece ekmek ve suya değil; sevgiye, güvene, huzura, affedilmeye, umuda muhtaçtır. Bir lokma için toprağa, bir damla su için göğe, bir nefes için havaya bağlıdır. Geceleri “ya olmazsa” korkusuyla uyanır. Fakirliği, cebinin boşluğu değil; **muhtaçlık kuşatmasıdır**. Bu fakirliği kendi imkânlarıyla doldurmaya çalıştıkça daha çok açılır.

Âcizdir, hayat yükü pek ağır.

İnsan **âcizdir**; hayatın yükü pek ağırdır. Doğumuna karar veremez, ölüm vaktini belirleyemez. Sevdiklerini korumakta, geleceği güvene almakta eli kısa kalır. Omzuna yüklenen sorumluluklar—geçim, hastalık, aile, gelecek—zamanla bir dağ olur. Kendi gücüne yaslanırsa bu yük altında ezilir; dayanacak bir kudret bulursa taşınır. Acziyet, insanı küçültmek için değil; **teslimiyet kapısını açmak için** verilmiştir.

Bu üç hakikat birlikte şunu söyler: Zayıf olan sığınmalı, fakir olan istemeli, âciz olan teslim olmalıdır.

Eğer Kadîr-i Zülcelâl'e dayanıp tevekkül etmezse ve itimat edip teslim olmazsa,

İnsan, **Kadîr-i Zülcelâl'e dayanıp Tevekkül etmezse**, yükü kendi omzuna alır.

Dayanmak, "Gücüm yetmez ama O'nun kudreti yeter" diyerek sırtını sağlam bir dağa yaslamaktır. Bu dayanak yoksa insan, kontrol edemediği şeyler için geceleri uykusuz kalır; elinden gelmeyenleri dert edinir. Sanki fırtınada, elinde ince bir direkle ayakta durmaya çalışır. Direk kırılır, rüzgâr savurur. Dayanacak bir kudret olmayınca vicdan, sürekli bir endişe üretir ve bu endişe **azaba** dönüşür.

Tevekkül etmezse, yani sebepleri yerine getirdikten sonra sonucu Allah'a bırakmazsa; insan, her neticeyi kendinden bilmek zorunda kalır. Başarı gelirse gurur, gelmezse yıkım olur. Sürekli "Ya olmazsa?" sorusu zihnini kemirir. Tevekkül olmayınca emek semeresiz bir meşakkate döner; yorulur ama rahatlayamaz. Tevekkül etmeyen insan, **Allah'ın taşıyacağı yükü kendi omzuna alır**. Çalışır ama rahatlayamaz. Koşar ama dinlenemez. Emek verir ama huzur bulamaz.

Tevekkül eden ise çalışmayı bırakmaz; ama **yükü bırakır**. Sonucu sahiplenmez, **Sahibine teslim eder**. İşte bu yüzden, tevekkül eden rahat eder; etmeyen ise semeresiz meşakkatle boğulur.

İtimat edip teslim olmazsa, yani kalben güvenip "Ben vazifemi yaptım, hüküm Senindir" demezse; insan olaylarla kavga eder. Başına geleni kabullenemez, geçmişe takılır, "keşke"lerle yaşar. Yük hafiflemeyi; aksine ağırlaşır. Teslimiyet yoksa kalp sürekli direnç hâlinindedir; direnç de içte **teessüf ve elem** biriktirir.

Bu üçü bir araya gelmeyince netice ağırdır: Vicdan susmaz, içten içe yanar. Bu yanmayı bastırmak için kimi **sarhoşluğa** kaçır; aklını uyuşturur ki acıyı hissetmesin. Kimi **canavarlaşır**; sertleşir, saldırganlaşır ki zayıflığı görünmesin. İkisi de kaçıştır, ikisi de yarayı iyileştirmez.

Ama insan Kadîr-i Zülcelâl'e dayanır, tevekkül eder ve teslim olursa; yük yer değiştirir. Meşakkat anlam kazanır, elem hafifler, teessüf sükûnete dönüşür. Vicdan azap çekmez; **rahatlar**. Çünkü artık insan, taşıyamadığı bu yük için elem duymaz. Yüklerini Rabb'inin kudretine bırakmıştır.

Temsilde padişahın elçisi aslında şunu söylüyordu: **"Siz bu işlerin altından kalkamazsınız. Gücünüz yetmez, sermayeniz yok. O hâlde yükü omzunuza almayın. Masrafı ben üstleniyorum."**

Bu söz, insanın hakikatini yüzüne vuran bir ikazdır. Çünkü hayat dediğimiz şey; rızık, sağlık, gelecek, ölüm ve ahiret gibi **insanın kudretini aşan** meselelerle doludur. Bu kadar büyük bir davayı kendi gücüyle yürütmeye kalkmak, ta baştan iflas bayrağını çekmektir.

Kur'ân bu hakikati net bir dille ilan eder:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ۗ

Ey insanlar! Allah'a muhtaç olanlar sizlersiniz. Allah ise hiçbir şeye muhtaç değildir. Övgüye layık olandır. *Fatır suresi, 16. Ayet*

Yani fakirlik, insanın cebindeki eksiklik değil; varoluşunun kendisidir. Nefesinden rızıkına, sağlığından hidayetine kadar her şeyde muhtaçtır. Allah ise hiçbir şeye muhtaç olmadığı gibi, bütün bu ihtiyaçları karşılamaya da tam kudret sahibidir.

Bir başka ayette ise insanın bu hâli daha da açık zikredilir:

يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ ۗ وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا ۗ

Allah, sizden (yükümlülükleri) hafifletmek istiyor. Çünkü insan zayıf yaratılmıştır. *Nisa suresi, 28. Ayet*

Demek ki dinin emri, insanı ezmek için değil; **taşıyamayacağı yükü sırtından almak içindir**. Tevekkül, teslimiyet ve itimat bu yüzden emredilmiştir. Çünkü insan zayıftır; yük ağırdır.

İşte temsildeki elçinin sözü ile ayetlerin söylediği aynı hakikat şudur: Sen çalışacaksın, vazifeni yapacaksın; ama **yükü taşıyacaksın**. Neticeyi Allah'a bırakacaksın O'na havale edeceksin.

Aksi hâlde insan, fakir olduğu hâlde zenginlik taslar; zayıf olduğu hâlde dağ yüklenir. Sonunda bitmeyen kaygı, vicdan azabı ve tükenmişlik olur.

Tevekkül ise insanı hafifletir. Çünkü yük, **hakiki sahibine** geçer.

Yani ey insan! Hayat dediğin şey küçük bir iş değil. Rızık var, sağlık var, gelecek var, ölüm var, ahiret var... Bunların masrafını **hangi kuvvetle** karşılayacaksın? Hangi iktidar ile geleceği garanti edeceksin? Hangi kudretle belâyı defedeceksin?

Tevekkül etmeyen insan, işte bu noktada **en büyük hatayı** yapar: Kendi gücüyle altından kalkamayacağı masrafı **kendi cebine yazar**. Sonra da ezilir, kaygılanır, yanar.